

Hållbarhetsrapport 2017

GöteborgsOperan ABs hållbarhetsrapport för 2017 utgör en separat handling till förvaltningsberättelsen och har upprättats i enlighet med årsredovisningslagens krav. Styrelsen antog GöteborgsOperans hållbarhetsrapport för 2017 den 31 januari 2018.

Hållbarhetsstyrning

Vi är med och skapar ett samhälle där mångfald och ansvarstagande utveckling leder till ett gott liv nu och för kommande generationer.

Som samhällsaktör med kreativitet, modernt synsätt, nyfikenhet och öppenhet strävar GöteborgsOperan att varsamt röra sig genom tillvaron. GöteborgsOperan är ett helägt aktiebolag inom Västra Götalandsregionen och har som uppdrag att ge alla invånare tillgång till opera, dans och musikal. I det uppdraget och inom hela verksamheten strävar GöteborgsOperan efter hållbarhet ur ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt perspektiv, och har arbetssätt där alla resurser används klokt och ansvarsfullt. 2017 års Hållbarhetsrapport utgör GöteborgsOperans första av sitt slag. Under 2018 avser GöteborgsOperan att arbeta vidare med att systematisera och strukturera hållbarhetsarbetet ytterligare.

GöteborgsOperans uppdrag

Ägardirektiv till GöteborgsOperan

GöteborgsOperan har en central roll i samhällsutvecklingen genom att stärka invånarnas engagemang och därigenom ge individerna möjlighet att växa som samhällsmedborgare. GöteborgsOperan har uppdraget att ge alla invånare tillgång till opera, dans och musikal.

Västra Götaland som kulturprofil vinner alltmer nationellt och internationellt erkännande. Kulturen är därmed betydelsefull för marknadsföringen av Västra Götaland och en viktig del av regionens upplevelsenäring och kulturturism. GöteborgsOperan ska fortsätta att med hög kvalitet och genom olika aktiviteter runt om i regionen stärka Västra Götalands identitet. Detta kan innebära att utbudet får anpassas så att turnéer kan möjliggöras.

GöteborgsOperan skall bidra till den utvecklingssektor som kulturen är, där nya företag bildas och fler arbetstillfällen skapas. Samverkan med de övriga av Västra Götalandsregionens kulturinstitutioner bör vara en naturlig aktivitet för att stärka utvecklingen. GöteborgsOperans koppling till utvecklingen av ett mer kunskapsinriktat näringsliv behöver tydligt lyftas fram som en tillväxtfaktor i Västra Götaland.

Kulturnämndens uppdrag till GöteborgsOperan för perioden 2015-2017

GöteborgsOperan får ett uppdragsbaserat verksamhetsstöd från Kulturnämnden. Uppdraget omfattar tre år i taget och för varje ny treårsperiod beslutar Kulturnämnden om hur nästa periods uppdrag ska utformas. De tre målen för nuvarande treårsperiod är:

- GöteborgsOperan är ett av Europas ledande operahus förankrat i en bred publik.
- GöteborgsOperan samverkar med civilsamhället och det fria kulturlivet för att angå fler invånare i Västra Götaland.
- GöteborgsOperan är ett digitalt operahus som når ut nationellt.

GöteborgsOperans vision:

Ett av norra Europas ledande operahus

Med begreppet "ledande" syftar GöteborgsOperan till att hålla en hög konstnärlig kvalitet, ha en stark och positiv image, nå våra årliga verksamhetsmål, locka intressanta och kompetenta medarbetare, utveckla verksamheten för barn och unga samt stärka våra samarbeten med civilsamhället. Genom att öka tillgängligheten ska man bredda publikunderlaget och vara en betydelsefull aktör i svensk musikteater och dans för såväl klassiska som moderna och nyskrivna verk. GöteborgsOperan ska vara en attraktiv, jämställd och kreativ arbetsplats präglad av konstnärliga möten och en kreativ anda. Kvalitetssäkring är en grundförutsättning för all utveckling inom verksamheten för att nå visionen.

GöteborgsOperan ska skapa optimala förutsättningar för scenkonst som berikar människors liv genom fem övergripande mål:

- *Hög konstnärlig kvalitet*
- *Ett starkt varumärke, ur alla perspektiv*
- *En idébärande och lärande organisation, professionell och säkrad i alla sina processer*
- *En ekonomi i balans genom hållbar och långsiktig finansiering*
- *En långsiktig framförhållning i våra planeringsprocesser*

För att lyckas nå visionen – *Ett av norra Europas ledande operahus* – har GöteborgsOperan en gemensam utgångspunkt i form av en verksamhetsidé, en strategi och tre kärnvärden som beskriver vilka vi är och hur vi arbetar.

GöteborgsOperans verksamhetsidé

GöteborgsOperan har i uppdrag att skapa upplevelser inom scenkonstområdet i Västra Götaland och vara en viktig aktör i regionens utveckling.

För att fortsätta leverera kvalitet och hålla en internationell klass inom opera, dans, musikal och konserter krävs en hållbar finansiering, långsiktig planering och att man arbetar affärsmässigt. Organisationen ska vara enkel, tydlig, transparent och bygga på medarbetarnas specialistkunskaper, erfarenhet och engagemang. Produktionerna och de publika arrangemangen ska angå besökaren och förmå att både roa och oroa, mana till eftertanke och överträffa publikens förväntningar. GöteborgsOperan ska med egna uppsättningar och samproduktioner synas på den internationella opera- och dansarenan och på så sätt bidra till att stärka Västra Götaland som kulturregion.

GöteborgsOperans strategi

GöteborgsOperans strategi för det konstnärliga arbetet, organisation, administration, ekonomi, personal och samverkan finns dokumenterade i den årligen upprättade verksamhetsplanen. I den sammanfattas övergripande ägaruppdrag, mål, fokusområden och ansvar. Verksamhetsplanen ska vara till hjälp för att utveckla styrning av det dagliga arbetet och därmed främja verksamhetsutvecklingen i organisationen.

GöteborgsOperans kärnvärden

- *Professionella*
- *Engagerade*
- *Nyskapande*

Styrning och uppföljning

Varje mål i Kulturnämndens uppdrag har ett antal indikatorer som följs upp och rapporteras varje verksamhetsår till Kulturnämnden enligt beslutad tidsplan.

Verksamhetsplanen

Verksamhetsplanen är uppbyggd kring ett antal perspektiv som följer Västra Götalandsregionens ägardirektiv och uppdraget från Kulturnämnden samt GöteborgsOperans vision och fem övergripande mål. Varje perspektiv ska hela verksamheten förhålla sig till. Inom varje perspektiv finns ett antal fokusområden som utgör grunden för verksamheten. Dessa fokusområden bryts ner i konkreta handlingsplaner på respektive avdelning och utgör inriktning för arbetet. Arbetet ska ske utifrån tid och prioritet.

GöteborgsOperans verksamhetsplan följs upp fortlöpande i ledningsgruppen. Inför varje nytt kalenderår görs en samlad uppföljning av verksamhetens mål och fokusområden och utfallet utgör tillsammans med uppföljning av avdelningarnas handlingsplaner en grund för kommande verksamhetsplan.

Verksamhetsplanen för 2017 var samordnad med drifts- och investeringsbudgeten 2017 och fastslogs vid operastyrelsens sammanträde den 18 november 2016. Den finns tillgänglig internt på GöteborgsOperans intranät.

Styrdokument som grund

Västra Götalandsregionen har ett antal policyer och riktlinjer implementerade, från vilka GöteborgsOperan agerar och bygger sin verksamhet. Med dessa som grund har operahuset tagit fram och implementerat kompletterande och verksamhetsspecifika policyer, riktlinjer, rutiner och handböcker där så har funnits ett behov, exempelvis miljöpolicy, personalhandbok och inköpshandbok. Alla styrdokument och handböcker finns tillgängliga på GöteborgsOperans intranät.

Kravställande i leverantörsledet

GöteborgsOperan följer Västra Götalands riktlinjer i sina upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ILO:s åtta kärnkonventioner, FN:s barnkonvention, nationell lagstiftning (arbetsmiljö, arbetsrätt och miljö) som gäller i tillverkningslandet samt FN:s deklaration mot korruption. I de flesta förfrågningsunderlag hänvisar GöteborgsOperan till dessa kontraktsvillkor och anbudsparten måste i anbudsformuläret bekräfta att de uppfyller villkoren.

Riskmedvetenhet

GöteborgsOperans ledningsgrupp gör årligen en verksamhetsöverskridande riskanalys. Utifrån det totala antalet risker som har identifierats bedöms de 20 högst värderade riskerna i en riskkarta, utifrån väsentlighet och sannolikhet. Utifrån resultatet väljs de högst rankade riskerna ut och förs in i den årliga internkontrollplanen. Internkontrollplanen redovisas först för presidiet och sedan för styrelsen, där planen antas, för att därefter sändas till Västra Götalandsregionen. 2017 års internkontrollplan omfattar bland annat risken för korruption, mutor och oegentligheter samt risken för ohälsa. Kontroller enligt internkontrollplanen är en central del i verksamhetsstyrning och beslutsfattande. Uppföljning i styrelsen sker två gånger per år.

Förutom denna riskanalys sker verksamhetsöverskridande riskhantering i GöteborgsOperans Krisberedningsgrupp där ett antal chefer ur ledningsgruppen sitter med, samt ansvarig person för fastigheten. I denna grupp hanteras andra typer av risker som gäller säkerhet i huset mm. Några gånger per år genomförs exempelvis utrymningsövningar. Krisberedningsgruppen tar också fram instruktioner för ledningsjouren. Chefer i ledningsgruppen delar på ansvaret att vara ledningsjour. Varje vecka finns det en utsedd ledningsjour.

Det genomförs även verksamhets specifika riskanalyser, exempelvis genomförs kartläggning av miljöaspekter samt arbetsmiljörisiker.

Mänskliga rättigheter

GöteborgsOperan respekterar och stödjer mänskliga rättigheter. Mänskliga rättigheters grundtanke är att människan föds fri samt att alla människor är lika värda, vilket bland annat omfattar barns och kvinnors rättigheter, rätten till hälsa och utbildning samt rätten till att inte bli diskriminerad. Insikten om människors lika värde och rättigheter samt respekten för varje individ är en förutsättning för en framgångsrik verksamhet och en bra arbetsmiljö. När vi känner oss respekterade tar vi ett större ansvar för oss själva och vår situation.

Respekt för individen och alla människors lika värde är grundläggande i alla GöteborgsOperans relationer, både interna och externa. Ingen medarbetare eller besökare ska diskrimineras eller trakasseras på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, social bakgrund eller ålder. Alla ska, om kompetensen är likvärdig, ha samma möjlighet till anställning vid

GöteborgsOperan samt rätt till hälsa, säkerhet, utveckling och inflytande i arbetet.

GöteborgsOperan arbetar aktivt med att identifiera, förebygga och åtgärda risker, oönskade effekter och beteenden kopplat till respekten för mänskliga rättigheter i alla led i sin värdekedja. GöteborgsOperan följer Västra Götalands riktlinjer i sina upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar bland annat FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention.

Organisation och ansvar

GöteborgsOperan är ett aktiebolag som ägs av Västra Götalandsregionen. Bolagsstyrelsen är politiskt tillsatt och vd utses av styrelsen.

Verksamhetens högsta ledning består av GöteborgsOperans vd, konstnärlig ledare opera/drama samt konstnärlig ledare dans. Övriga medlemmar i ledningsgruppen är HR-chef, ekonomichef, marknads- och försäljningschef, projekt- och planeringschef, teknisk chef, programchef, orkesterchef, biträdande chef för opera/drama, administrativ chef kör, biträdande chef för dans samt vd-assistent.

Det är styrelsen och den verkställande ledningen för GöteborgsOperan som utifrån ägardirektivet och Kulturnämndens uppdrag fastställer operans vision, verksamhetsidé samt strategi. Vd har det övergripande ansvaret för att det sedan bryts ner på mål, fokusområden och handlingsplaner samt att dessa genomförs i enlighet med ägardirektivet och kulturnämndens uppdrag. På uppdrag av vd ansvarar chefer och medarbetare, inom ramen av sitt ansvar och sina befogenheter, för genomförande och uppföljning av mål samt handlingsplaner.

GöteborgsOperan finansieras genom statliga och regionala bidrag, sponsorer från näringslivet samt med egna medel, i första hand från biljettintäkter.

Intressentdialog

GöteborgsOperans verksamhet bygger på att intressenterna känner förtroende för operan och de värden verksamheten representerar. GöteborgsOperan har en rad intressenter som i varierande grad påverkar och påverkas av verksamheten. Genom kontinuerliga intressentdialoger håller sig operan uppdaterad på de krav och förväntningar som olika intressenter har på verksamheten. Dialogerna sker på olika nivåer, i olika omfattning och genom skilda kanaler, det de alla har gemensamt är att de alla lägger grunden för ett givande nätverksbyggande och en god input till GöteborgsOperans verksamhet.

Under 2017 genomförde GöteborgsOperans ledning verksamhetens allra första intressentanalys, vilken kommer att arbetas vidare med under 2018 och då bland annat genomföra en prioritering av intressentgrupperna. Men utifrån 2017 års arbete kan man se att ägare, styrelse, medarbetare och publik är några intressentgrupper som är högt prioriterade. Under 2018 avser GöteborgsOperan även att utveckla sina intressentdialoger utifrån genomförd intressentanalys.

Ägare

GöteborgsOperan är ett helägt aktiebolag inom Västra Götalandsregionen, vilka fastställer operans uppdrag/ägardirektiv, till vilket det tillkommer Kulturnämndens krav och förväntningar. GöteborgsOperans hållbarhets- och miljöarbete stäms regelbundet av via Miljöplanen VGR, vision och mål, policydokument, uppdragsbeskrivning samt budget.

Att GöteborgsOperan är med i centrala upphandlingar inom Västra Götalandsregionen och har representanter i relevanta referensgrupper är viktigt för att möjliggöra dialog och erfarenhetsutbyte. Även för kravställande rörande de hållbarhets- och miljökrav som GöteborgsOperan ställer i samband med upphandlingar.

Styrelsen

GöteborgsOperans hållbarhets- och miljöarbete stäms regelbundet av med styrelsen via Miljöplanen VGR, vision och mål, policydokument, uppdragsbeskrivning samt budget.

Medarbetare

GöteborgsOperan är och vill vara en attraktiv arbetsgivare. Förutsättningen för det är medarbetarnas professionella förhållningssätt, stora engagemang och nytänkande. Det är något organisationen märker inte minst avseende miljöarbetet, vilket under många år har drivits av medarbetarnas engagemang. För att nå framgång med GöteborgsOperans hållbarhets- och miljöarbete är det viktigt att medarbetarna ges möjlighet att inkomma med idéer och förbättringsförslag samt vara delaktiga i kommunikation, kunskapsinhämtning och informationsspridning kopplat till ämnet. Mot denna bakgrund har GöteborgsOperan under 2017 lagt extra mycket fokus på den årliga medarbetarenkäten samt uppföljningen av den samma.

En medarbetarenkät genomfördes under september 2017 med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Enkäten gick ut till alla tillsvidareanställda och de med längre engagemang. Svarsfrekvensen var 66,9

procent. Resultatet har presenterats för ledningsgruppen tillsammans med HR och företagshälsovården. Enkäten har distribuerats till cheferna som under första kvartalet 2018 presenterar resultatet för sina medarbetare. De frågor man kommer att arbeta vidare med under 2018 är (1) sexuella trakasserier och kränkande särbehandling samt (2) stress/arbetsbelastning bland administrativ personal. Arbetet kopplat till sexuella trakasserier och kränkande särbehandling kommer inledningsvis att genomlysas av en ännu mer riktad enkät, vilket kommer att ske i februari 2018.

Utvecklingssamtal med samtliga medarbetare samt skyddsronder genomförs årligen var man fångar upp bland annat medarbetarnas tankar och förväntningar kopplat till hållbarhet, sin egen utveckling och psykosociala arbetsmiljö.

Publik

GöteborgsOperan ska i enlighet med vårt ägardirektiv möta vår publik med hög kvalitet avseende service, kunskap och bemötande samt verka för en bred tillgänglighet. Under 2017 har GöteborgsOperan fortsatt sitt kundfokuserade arbetssätt inom projektet "Kunden i Fokus". Man har arbetat vidare med och avslutat den förstudie som startades under 2016, vilket har inkluderat IT- och CRM-frågor samt kundkännedom, segmentering, kundlojalitet och kommunikation. Under 2018 avser GöteborgsOperan att påbörja implementeringsfasen av projektet.

GöteborgsOperan inhämtar kunskap om sin publik via tre typer av undersökningar. (1) SOM-institutets årliga riksuppsökning. Operan är även en del av Väst-SOM, vilket gör det möjligt att benchmarka sig med andra västsvenska aktörer. (2) Kundundersökningar på besökare till GöteborgsOperan. Kundundersökningarna genomförs via telefon av en extern part. (3) Fördjupade undersökningar. Under 2017 fokuserades det på abonnemangsundersökningar. Dessa tre typer av publikundersökningar har gett en fördjupad bild av besökarnas upplevelser och kontakt med GöteborgsOperan samt en tydlig bild av vem som är GöteborgsOperans besökare.

Socialt ansvarstagande

För GöteborgsOperan handlar socialt ansvarstagande om att bidra till ett bättre samhälle genom att vara en ansvarstagande och respektfull arbetsgivare samt att bidra till en positiv social utveckling lokalt, regionalt, nationellt och globalt.

Human Resources

En av de absolut viktigaste förutsättningarna för att GöteborgsOperan ska kunna bedriva en bra verksamhet är välmående, kunniga och engagerade medarbetare. Inom GöteborgsOperan ska cheferna genom tydliga mandat och uppdrag utveckla medarbetare att kunna ta ett stort eget ansvar och vara med och forma verksamheten. Företagskulturen ska präglas av en gemensam värdegrund som stödjer verksamhetens vision, mål och kärnvärden. Ledarskapet ska bygga på tydlig kommunikation kring riktning och prioritering, konstruktiv återkoppling och dialog. Arbetsmiljön ska skapa goda förutsättningar för medarbetare att verka och utvecklas.

Arbetsmiljö

En god arbetsmiljö är en gemensam angelägenhet för alla anställda på GöteborgsOperan. GöteborgsOperans viktigaste resurs är personalen och den skall ges bästa möjliga förutsättningar för att fungera väl. En god arbetsmiljö är i detta sammanhang en viktig förutsättning.

Arbetsmiljön utformas utifrån förtroende och respekt för individen samt säkerhetsaspekter. Lagar, arbetsmiljöföreskrifter, avtal och branschpraxis utgör grunden. GöteborgsOperans verksamhet bedrivs med betryggande säkerhet mot skador på individer och miljö. Under 2017 togs en ny arbetsmiljöpolicy fram, vilken under 2018 ska implementeras i organisationen så att samtliga medarbetare har en medvetenhet kring denna policy och GöteborgsOperans sätt att arbeta med arbetsmiljön.

GöteborgsOperans målsättning med sitt arbetsmiljöarbete:

- Att lagar och föreskrifter utgör ett minimikrav samt att arbetsmiljöarbetet i så stor utsträckning som möjligt ska kunna påverkas av personalen.
- De anställdas kunskaper och engagemang skall tas tillvara så att alla upplever att de gör en viktig insats och känner en tillfredsställelse i sitt dagliga arbete.
- Att antalet arbetsolycksfall och arbetssjukdomar skall vara noll.
- Att ohälsotalet på företaget sänks.
- Arbetsmiljöfrågor är en naturlig del i det vardagliga arbetet och finns med som en punkt på regelbundna möten, som arbetsplatsträffar m.m.

Riskronder och riskanalyser

Arbetsmiljörelaterade riskronder genomförs en till två gånger per år i GöteborgsOperans arbetslokaler,

beroende på lokalens risknivå. Riskinventering och riskanalyser genomförs fortlöpande på avdelningarna där de fysiska och psykosociala riskerna kartläggs och bedöms. Riskanalysen genomförs även i samband med inköp av ny utrustning, införande av nya arbetsmetoder eller ny arbetsorganisation. Vidare genomförs riskronder i projektet i samband med varje produktion och/eller ny spelplats, både till exempel i repetitionssal och på Stora scenen eller turnéscen.

Uppföljning av arbetsmiljö

En årlig uppföljning görs i samband med GöteborgsOperans budgetarbete, varvid innevarande års handlingsplan, ny statistik, genomförda ronder och åtgärder diskuteras.

Säkerhet

Säkerhetsarbetet vid GöteborgsOperan handlar till stor del om att skydda liv och hälsa för de människor som vistas i verksamhetens lokaler, men omfattar även bland annat skydd av egendom och information. Skriften Person- och egendomsskydd handlar om vad varje medarbetare behöver känna till för att kunna bidra till att skydda GöteborgsOperans verksamhet, skapa en trygg arbetsplats och undvika ekonomiska förluster. Under 2017 har GöteborgsOperan arbetat med att förtydliga och uppdatera sina processbeskrivningar och roller rörande exempelvis tillbudsrapportering och delegering.

Antal anmälda olyckor, tillbud, ohälsor och riskobservationer under 2017 = 161

Hälsofrämjande arbete

Operan uppmuntrar till ett aktivt val av livsstil, som innebär hälsa och välbefinnande, både i arbetslivet och på fritiden. Medarbetarna har möjlighet att träna kostnadsfritt på operans egna gym och gruppträning, möjligheten att få tillgång till behandlingar/massage, tillgång till rabatterade träningskort hos avtalade träningsanläggningar samt ett årligt friskvårdbidrag. När en anställd tränar i GöteborgsOperans egna lokaler under en timme bjuder arbetsgivaren på hälften av träningstiden en gång per vecka.

Genom företagshälsovården *Hälsan & Arbetslivet* har GöteborgsOperan tillgång till läkare, sjuksköterska, sjukgymnast, beteendevetare och skyddsingenjör. GöteborgsOperan erbjuder alla som fyllt 40 år en hälsokontroll vart tredje år. Under 2017 har man inlett ett samarbetsprojekt med *Hälsan & Arbetslivet* i syfte att

förebygga stressrelaterad sjukskrivning och rehabilitering. En aktivitet i samarbetsprojektet har varit att utbilda personal i stresshantering. Under 2017 har ett par avdelningars medarbetare genomgått utbildningen. Alla anställda på GöteborgsOperan har oavsett anställningsform förmånen att få fri öppen hälso- och sjukvård. Förmånen omfattar patientavgiften upp till när högkostnadsskyddet börjar gälla.

Sjukfrånvaro i % av den totala förväntade arbetstiden = Totalt: 3,83 % varav Kvinnor 2,16 och Män: 1,67

Under 2018 kommer GöteborgsOperan att påbörja månadsuppföljningar med cheferna kring sjukfrånvaro för att på ett tidigt stadie fånga upp medarbetare som står inför en potentiell sjukskrivning så att risken för långtidssjukskrivning kan minska.

Dialog genom utvecklingssamtal

En tydlig kommunikation om verksamheten och det gemensamma arbetet är en grundläggande förutsättning för en god arbetsmiljö och en väl fungerande verksamhet. En av chefernas viktigaste uppgifter är att kontinuerligt kommunicera med medarbetarna om verksamhetens mål och klargöra hur var och en kan bidra till dessa. Utvecklingssamtalen ger möjligheter för både chef och medarbetare att förtydliga sina respektive funktioner och överblicka arbetssituationen som helhet.

Kartlägga och kompetensutveckla ledarskapet

Under 2017 har man fokuserat på att kartlägga vilka ledaregenskaper som behövs framöver för att GöteborgsOperan ska kunna nå sina mål. Organisationen har även tagit fram ett internt ledarprogram för arbetsledare utan direkt personalansvar. Steg 1 var att genomföra en pilotutbildning inom Teknikavdelningen. Nästa steg i ledarutbildningen för personal med arbetsledande funktion utan personalansvar innefattar att utvärdera insatsen, genomföra justeringar om så behövs för att därefter fatta beslut kring fortsättning. Under 2018 kommer GöteborgsOperan att fortsätta sitt arbete kring ledarskap.

Vidare har man ökat kunskapen i organisationen kring arbetsmiljöfrågor genom att bland annat majoriteten av cheferna har genomgått en utbildningsdag i arbetsmiljö samt workshops kring delegering.

Utbildningarna som startat 2017 kommer att fortgå under 2018. Det rör sig om utbildning i arbetsmiljöansvar, delegering samt riskbedömning. Detta för att skapa

medvetenhet och tydlighet kring vad det innebär att ha arbetsmiljöansvar, vem som har delegerat till vem och när samt hur verksamhetens riskbedömning ska gå till. GöteborgsOperans chefer kommer även under 2018 att utbildas i hur de kan upptäcka stressrelaterade arbetsituationer och hur verksamheten kan förebygga detta så att risken för sjukskrivning av denna art minskas.

Samverkan

Vid säsongstarten 2017 genomförde GöteborgsOperan en heldagsutbildning med samtliga chefer och fackliga förtroendevalda. En tvärgrupp med arbetsgivar- respektive fackliga representanter hade under våren arbetat fram materialet till denna utbildningsdag. Utbildningen varvades med fakta och praktiska övningar.

Jämställdhet och mångfald

Utgångspunkten för GöteborgsOperans arbete med jämställdhet och mångfald är alla människors lika värde, där arbetet ska präglas av respekt för individens integritet.

GöteborgsOperan driver sitt jämställdhets- och mångfaldsarbete genom en partsammansatt jämställdhets- och mångfaldsgrupp, JÄMÅ-gruppen. JÄMÅ-gruppen arbetar på uppdrag av ledningsgruppen. Utgångspunkten för arbetet med dessa frågor är Västra Götalandsregionens policy för jämställdhet och mångfald. Utifrån den samt övriga berörda policyer arbetas en mångfalds- och en jämställdhetsplan fram, vilka formellt antas av ledningsgruppen och löper under en treårsperiod. Mångfalds- och jämställdhetsplanen finns tillgängliga på GöteborgsOperans intranät.

Ordförande i JÄMÅ (Adm chef kör) har det övergripande ansvaret för GöteborgsOperans mångfalds- och jämställdhetsarbete. Varje chef ansvarar därefter för att följa upp sin verksamhet enligt planen och varje medarbetare ansvarar för att följa givna riktlinjer.

Jämställdhet

Arbetet för jämställdhet inom GöteborgsOperan innebär att bryta eventuella traditionella könsrollsmönster, att ge kvinnor och män lika möjligheter och rättigheter i arbetslivet och privatlivet såväl i det politiska, fackliga som det samhällseliga arbetet. GöteborgsOperans målsättning är jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsplatsen så att orättvisor försvinner beträffande arbetsförhållanden, möjligheter att förena föräldraskap och arbete, benägenhet att söka arbete och utveckling, könsfördelning inom olika yrkeskategorier, rekryteringsprocessen,

lönesättning, konstnärlig verksamhet, marknadsföringsarbete, sexuella trakasserier samt kränkande särbehandling. Under 2017 har GöteborgsOperan bland annat fokuserat sitt jämställdhetsarbete på att genomföra lönekartläggningar samt vidtagit åtgärder där så varit nödvändigt - det i syfte att säkerställa jämställda löner.

Antal anställda tillsvidare inklusive provtjänstgöring
= 447, varav 50 % kvinnor, 50% män

Totalt antal chefer
= 31, varav 16 (52 %) kvinnor och 15 (48 %) män

Könsfördelning ledningsgrupp
= 10 (77%) kvinnor, 3 (23 %)män

Medelålder kvinnor/män i chefsbefattningar
= Kvinnor 50 år och Män 48 år

Mångfald

Med mångfald syftar GöteborgsOperan på allas lika möjligheter och rättigheter oavsett etnisk tillhörighet, kulturell bakgrund, religion eller trosuppfattning, funktionsvariation, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder. GöteborgsOperans målsättning med mångfaldsarbetet är att ta tillvara dessa olikheter i verksamheten och därmed skapa en attraktiv och dynamisk arbetsplats där kompetensen hos individer och samarbetspartners ingår som en naturlig del både i det interna och externa arbetet. Under 2017 har GöteborgsOperan genomfört en mångfaldsutbildning på svenska med cirka 250 deltagare och under våren 2018 kommer utbildningen ges även på engelska. Totalt antas minst 300 personer gå utbildningen. Under det gångna året har medlemmarna i JÄMÅ-gruppen genomgått en HBTQ-utbildning.

Nolltolerans mot diskriminering och trakasserier

Inga medarbetare, samarbetspartners eller besökare får utsättas för trakasserier eller annan kränkande särbehandling. Samtliga anställda har ett ansvar att se till att diskriminering och trakasserier inte förekommer i något led av GöteborgsOperans verksamhet. Arbetet tar sin grund i policyn mot kränkande särbehandling vilken finns beskriven i mångfalds- och jämställdhetsplanen.

#metoo

GöteborgsOperan har i många år arbetat aktivt för att förhindra trakasserier och kränkningar. Organisationen

har särskilda ombud som arbetar ute i verksamheten för att fånga upp sexuella trakasserier, en engagerad personal och klara rutiner. Rörelsen #metoo har präglat senare delen av 2017 och satt tydliga avtryck. Eftersom detta var och är en viktig fråga som berör alla anställda har GöteborgsOperans VD tillsammans med de två konstnärliga ledarna vid två tillfällen i november samlat hela personalen för att informera om hur GöteborgsOperan kommer att arbeta mot trakasserier och kränkningar. Alla anställda uppmanades att prioritera att närvara.

Informationsmötena filmades och lades ut på intranätet samt skickades ut via mail för den som behöver ta del av innehållet i efterhand. Detta gäller särskilt de som är timanställda och de som ej har fasta anställningar. VD har under samma period i november uttalat sig om frågan i många medier, bland annat på TV4.

Under december 2017 skickades en partsgemensam enkät ut till samtliga anställda angående sexuella trakasserier ut från Svensk Scenkonst och fackförbunden (TF, Symf). En egen enkät från GöteborgsOperan kommer ut i början av februari 2018 som en fördjupning av arbetet.

GöteborgsOperan som samhällsaktör

En mer tillgänglig opera

GöteborgsOperans målsättning är att möta sin publik med hög kvalitet på service, kunskap och bemötande och verka för en bred tillgänglighet. Det gäller såväl i förhållande till publikens ålder och scenkonstvana som för besökare med bakgrund i andra kulturer än den svenska. GöteborgsOperans verksamhet ska publikt vara anpassad på ett sådant sätt att föreställningarna är tillgängliga för personer med funktionsvariationer. Detta gäller såväl operahuset som upplevelsen och informationen.

För att göra GöteborgsOperan mer tillgänglig har arbetet med att filma, streama och livesända utvalda produktioner, för såväl en vuxen publik som för ungdomar, fortsatt under 2017. Det har möjliggjort för såväl skolor, sjukhus, äldreboenden som enskilda personer att ta del av föreställningarna. Tre stycken opera- och konsertpremiärer har direktsänts av Sveriges Radio under 2017, nämligen *Kronbruden*, *Herr Arnes Penningar* och *Norma*.

Under 2017 har GöteborgsOperan arbetat vidare med att säkerställa tillgängligheten och medverkat till att sänka trösklar för både nya besökare och den trogna publiken.

GO Skapa

GO Skapa producerar olika kreativa projekt med deltagande och delaktighet som grund, samt scenkonst med, för och av ett brett spektrum av människor. Genom GO Skapa vill GöteborgsOperan skapa möjligheter för människor att upptäcka, utforska och utveckla konstformerna tillsammans med verksamheten. Det innebär program för alla åldrar, nybörjare och scenkonstlärare, etablerade svenskar och nyanlända samt personer med olika förmågor och förutsättningar. Alla projekt är en del av ett långsiktigt utvecklingsarbete av både scenkonst och publik.

Barns och ungas möjligheter att delta i kulturlivet

Miniscen för de allra yngsta

GöteborgsOperans arbete med scenkonst för små barn utvecklades betydligt under 2017, både när det gäller antal besökare och att få en bredare geografisk spridning bland publiken. Operan har genomfört ett utökat antal miniscen-föreställningar för små barn, och då specifikt för grupper från stadsdelar som hittills är mindre representerade i verksamheten. *Miniscen* är namnet på GöteborgsOperans opera-, musikal- och dansuppsättningar för den yngsta publiken, vilka har fri entré i syfte öka barns

och ungas möjligheter att delta i kulturlivet. Under det gångna året har GöteborgsOperan tillgängliggjort sin verksamhet på hemsidan med en filminspelning av en av de populära miniscen-föreställningarna, vilket även planeras tillgängliggöras digitalt framöver. Ett nytt verk för små barn beställdes under 2017 - *Världens bästa tårta* - som hade premiär i Skövde i september och har under hösten gått på turné i regionen.

Försöker attrahera fler pojkar och unga killar till sångverksamheten

Under våren och sommaren 2017 gjorde GöteborgsOperan ett antal olika insatser kopplat till målet att engagera fler pojkar/killar i ungdomsverksamheten. Det har inkluderat pop-up-framträdanden med manliga artister från operan i stadsdelar som hittills inte engagerat sig mycket eller inte alls i operans verksamhet, två killdagar på GöteborgsOperan, två korta sommarprojekt samt ungdomsprojekt under Kulturkalaset i Göteborg vilket kulminerade i en spännande dubbelföreställning på operans Stora scen. I det sista fallet bestod föreställningen av *Scensommar* med *Skapa* och *Gone fishing*.

Nya möjligheter för unga musiker

GöteborgsOperan arbetar aktivt med att ge möjligheter och öppna dörrar för unga musiker, särskilt för de som spelar cello, slagverk, valthorn och trombon. Vidare har Operan inlett ett samarbete med VÄGUS (Västra Götalands ungdomssymfoniker) för att öppna upp sin verksamhet för unga musiker i regionen. Under 2018 kommer unga musiker bland annat få möjligheten att delta i uppsättningen av operan *Monstret i labyrinten*. Under 2017 har förberedelserna inför detta genomförts tillsammans med VÄGUS. Det har bland annat genomförts killdagar för att locka fler sångintresserade killar, uttagningar till sångarna i *Monstret i labyrinten* och en kick-off. Uppsättningen består av både barn och vuxna samt GöteborgsOperans egna solister och musiker blandat med amatörer.

Rekrytering av nya målgrupper

Under 2017 har GöteborgsOperan fortsatt sitt arbete med att utveckla sin rekryteringsprocess för barnkören och diskantkören. Detta i syfte att öka delaktighet bland unga vilka inte har engagerat sig så mycket i kulturlivet hittills. Exempelvis schemalade verksamheten den befintliga barnkörens föreställning *De tre innan terminens* nya provsjungningar skulle äga rum. Det i syfte att kunna rikta föreställningen till de grupper vars intresse GöteborgsOperan

ville väcka. Det genomfördes en workshop i samband med Europeiska Operadagen för samma åldersgrupp, som vi sedan välkomnade till provsjungningar för barnkören. Syftet var återigen att väcka intresse för barnkören bland en bredare målgrupp. Diskantkören gav en föreställning på Stora scen som en del av Kulturkalaset i Göteborg. En del i planeringen för det var just att visa upp diskantkörens verksamhet till en bredare publik och nå ut till nya unga. Det fortsätter dock visa sig svårt att nå ut till en bredare grupp deltagare och väcka deras nyfikenhet och intresse för GöteborgsOperans verksamhet.

En angelägen del av civilsamhället

Utifrån ägardirektivet ska GöteborgsOperan vara en angelägen del av civilsamhället och verka inom vissa av stadens/regionens/näringslivets olika företag, institutioner, organisationer och arrangörer. Detta genom att bygga nätverk och skapa försäljningsmöjligheter på kort och lång sikt.

Under 2017 har GöteborgsOperan fortsatt att utveckla samarbeten med utvalda arrangörer och organisationer samt ökat sin exponering hos externa samarbetspartners i deras digitala media. Bland annat har samarbetet mellan GöteborgsOperan och Svenska Röda Korset vidareutvecklats genom en fördjupad gemensam körverksamhet, med nya konstnärliga processer, förstärkt engagemang bland operans artister och ett brett och djupt deltagande bland målgruppen.

Vidare har GöteborgsOperan vidareutvecklat sitt arbete inom Folkbildning och kultur i samverkan enligt Västra Götalandsregionens verksamhetsplan för projektet. Arbetet har pågått under hela 2017 och innefattat bland annat genomförande av studiebesök, samtal, workshops och repetitionsbesök i samband med *Trollflöjten* och *La traviata*. Det har även genomförts ett fördjupat samarbete med Nordiska folkhögskolan i Kungälv i samband med deras utbildning i fotomediet. Under 2017 har det varit en utmaning för GöteborgsOperan att möta upp inkomna förfrågningar för samarbeten och samtidigt upprätthålla kvaliteten på relationerna med folkhögskolorna i takt med att projektet växer. Men summeringen är att projektet genomförs enligt plan och tänkt effekt.

Ett samarbete med Körcentrum Väst inleddes under 2017 i samband med GöteborgsOperans interkulturella körverksamhet. Under året som gått har GöteborgsOperan även genomfört, i samarbete med andra organisationer och föreningsliv, sin första "relaxed performance" med konserten *Möt musiken*. Ett pilotprojekt som gav organisationen

många lärdomar att ta med sig in i den framtida planeringen när det gäller bland annat det konstnärliga programmet, medverkande av GöteborgsOperans artister och marknadsföring.

GöteborgsOperan genomförde även mycket arbete inom detta fokusområde i samband med uppsättningen *Shanghai*. Insatser inom publikutveckling inkluderade delvis direktkontakt med föreningar, kommunala verksamheter, organisationer som jobbar med funktionsnedsättningar på olika sätt och särskolor. Operan genomförde dessutom ett seminarium under våren med titeln *Making opera and music theatre on new terms. From creative vision to creative reality, how?* Det var ett viktigt tillfälle för Operan att ta kontakt med andra inom scenkonstbranschen, inklusive ett stort antal deltagare från det fria kulturlivet. På seminariet diskuterades viktiga frågor från verksamheten samt lärdomar från uppsättningen *Shanghai*.

Miljömässigt ansvarstagande

Sedan invigningen 1994 har GöteborgsOperan arbetat helhjärtat med miljöfrågor. Verksamheten påverkar miljön på flera sätt, därför försöker operahuset alltid att välja de alternativ som är bäst ur miljösynpunkt. Verksamhetens miljötanke syns i stort som smått, allt från vilken typ av färg som används i dekorverkstan till vilka råvaror som köps in till restaurangen. På alla avdelningar finns miljöarbetet som ett prioriterat mål och man ser hela tiden möjlighet till förbättring.

Ett systematiskt miljöarbete

GöteborgsOperan är en miljöcertifierad verksamhet enligt ISO 14001:2015. Det innebär att verksamheten uppfyller gällande miljölagstiftning och uppdragsgivarnas förväntningar samt arbetar dagligen systematiskt och strategiskt med hållbarhetsfrågor. Bolaget tar vart femte år fram en miljöplan, vilket utgör grunden för GöteborgsOperans strategiska miljöarbete.

Betydande miljöpåverkan och riskidentifiering

Genom en miljöaspektslista identifieras verksamhetens betydande miljöpåverkan, en lista som årligen ses över. Miljöaspektslistan och de risker som däri identifieras ligger till grund för GöteborgsOperans miljömål. De identifierade miljöaspekterna är kopplade till energi, transporter, livsmedel, avfall, kemikalier och utgör bolagets fem målområden.

GöteborgsOperans miljösmål

Operahusets miljösmål bygger på visionen om det goda livet i Västra Götalandsregionen och omfattar aktivt arbete inom energieffektivisering och användning av förnybara energikällor, minimering av avfall och ökad materialåtervinning, bättre miljöval vid inköp och genomtänkta och relevanta miljökrav vid upphandling. I verksamheten ska man vara sparsam med ändliga såväl som förnyelsebara resurser. Lagar och andra krav ska följas och medarbetarna ska ges goda miljökunskaper. I strävan efter hållbar utveckling ska arbetet präglas av ständiga förbättringar.

GöteborgsOperans fem målområden är energi, transporter, livsmedel, avfall och kemikalier. Målen finns i sin helhet i bolagets övergripande miljöplan 2017-2021.

Fokusområden för 2017

Utifrån miljömålen har GöteborgsOperan fokuserat 2017 års miljöarbete på att:

- *Minska mängden avfall*
- *Öka andelen ekologiska livsmedel*
- *Energiförbrukning*
  - *Fossilfri energi i egna och i förhyrda lokaler*
  - *Minska förbrukningen av energi*
- *Transporter*
  - *Minska klimatpåverkan från egna person- och godstransporter*
  - *Arbeta med att stötta medarbetarnas och personalens fossilfria resor*
  - *Klimatkompensera genomförda resor*
- *Göra kemikaliekloka val i produktionerna*
- *Öka andelen miljömärkta produkter*
- *Ställa kemikaliekrav vid inköp och upphandling av prioriterade varor*
- *Undvika användning av farliga ämnen med hjälp av SIN och PRIO-listan i kemiska produkter och inköpta varor*

Engagerade medarbetare för miljöarbetet framåt

Miljöarbetet på GöteborgsOperan har pågått sedan huset byggdes. Många av förändringarna har börjat som initiativ och idéer hos operahusets medarbetare. Tillsammans letar man ständigt efter nya områden där miljöarbetet kan bli ännu bättre och tack vare alla förbättringar minskar vår miljöpåverkan stadigt varje år.

Inköp och upphandlingar

Genomgripande arbete kring inköp och upphandling har pågått under 2017. Miljökraven är en självklarhet i de flesta upphandlingar GöteborgsOperan gör i egen regi.

Exempelvis i samband med upphandlingar av tryckeri, städ och hygien, cirkulationstvätt och möbler, ställer verksamheten kemikaliekrav som gör det möjligt att uppfylla målet. Även vid upphandling av livsmedel minskar GöteborgsOperan användningen av antibiotika och bekämpningsmedel.

Kemikaliekloka val

GöteborgsOperans övergripande mål innebär kemikaliekloka produktioner, vilket innefattar bland annat att andelen miljömärkta produkter ska öka, kemikaliekrav ska ställas vid inköp och upphandlingar av prioriterade varor samt att man ska undvika användandet av farliga ämnen med hjälp av SIN och PRIO-listan i kemiska produkter och inköpta varor. GöteborgsOperans detaljerade mål för 2017 har varit att rensa bland kemikalier samt utbilda berörd personal.

Avseende kemikaliekloka val i produktionerna och andelen miljömärkta produkter så är det för GöteborgsOperan ett pågående arbete. Produktionsfokus håller på att inarbetas via miljögruppen med miljöombud som representerar de olika delarna av verksamheten. Uppföljningsprocessen och nyckeltal per projekt har påbörjats under 2017 i samband med Ringen-projektet. I samband med det har miljöaspekterna mer systematiskt och konkret vägts in i designprocessen och i bedömningarna vid exempelvis materialval och inom konstruktion. Vidare använder sig GöteborgsOperan av verktyget Ekodesignstrategihjulet, vilket är anpassat för just scenkonst och deras verksamhet.

Avseende målet att rensa bland kemikalier och utbilda berörd personal har flera aktiviteter och insatser genomförts under 2017. En intern kemikaliekurs genomfördes under våren med deltagare främst ifrån verkstäder och ateljéer. Riskbedömningar av utvalda kemikalier har genomförts såväl som en kemikalieinventering. Kommunikationen kring kemikalierisker har stärkts under 2017 genom kemikaliekursen, kompletterade riskanalyser samt via tydligare närvaro/kommunikation vid arbetsplatsträffar (APT) vid de berörda avdelningarna. Den förstärkta kommunikationen har medfört en höjd medvetenhet i organisationen och samordning med andra ordning och reda-åtgärder har lett till att användningen av kemiska produkter med skadliga ämnen har minskats genom exempelvis utrensning samt ökad uppmärksamhet bland personalen som använder och köper in.

GöteborgsOperan ska vid inköp och upphandling välja bästa möjliga alternativ ur miljö- och arbetsmiljösynpunkt.

Både för kemiska produkter, men också andra varor verksamheten köper in.

Minskad miljöpåverkan från inköp av livsmedel

GöteborgsOperan ska minska miljöpåverkan från inköp av livsmedel genom att öka andelen ekologiskt samt finna verktyg för att mäta och minska måltidernas klimatpåverkan. GöteborgsOperans övergripande mål är att öka andelen ekologiska livsmedel av den totala livsmedelsbudgeten för att år 2021 nå 51 procent samt hitta metod för att mäta och minska klimatpåverkan från måltidsservering. Verksamhetens detaljerade mål för 2017 är att andelen ekologiska livsmedel (inkl. MSC-märkt) av den totala livsmedelsbudgeten ska uppgå till minst 47 procent samt att hitta lämpligt verktyg, till rimligt pris, för att mäta måltidernas klimatpåverkan.

På central nivå genomförs flera aktiviteter och insatser i linje med målsättningen, såsom sortimentanpassning, menyplanering, produktionsrutiner, upphandling av livsmedel och dryck, kommunikation, nätverkande inom branschen och miljömärkt restaurang.

Svanenmärkt hållbar restaurang

GöteborgsOperans restaurang har en väl utvecklad miljöfilosofi som genomsyrar verksamheten. Det bekräftar av Nordens främsta miljömärkning - Svanen. Svanenmärkningen gäller hela GöteborgsOperans restaurang, som förutom lunch- och à la carte-servering även innefattar caféer, barer, matsal och kök. Hela verksamhetens livscykel, från inköp av råvaror till avfallssortering, kontrolleras. Det innebär bland annat att GöteborgsOperan har en hög andel ekologiska råvaror, att rättvisemärkta produkter finns i utbudet samt att genmodifierade livsmedel är förbjudna. Fisk och skaldjur kontrolleras mot IUCN:s röda lista, de nordiska artdatabankerna samt WWF:s fiskguide. Så långt det är möjligt köps miljömärkta sorter in. På menyn finns alltid minst ett vegetariskt alternativ. En gång i veckan har man en köttfri dag på lunchen och erbjuder sina lunchgäster en mindre klimatbelastande meny.

GöteborgsOperans restaurang är även anslutet till nätverket Hållbara Restauranger, vilket är ett nätverk för restauratörer och restauranger. Visionen är att påverka restaurangbranschen att jobba mer hållbart. I fokus ligger fem områden: mat, miljö & klimat, reko, kommunikation och ekonomi. Det hela, naturligtvis, med gästen i centrum. Att äta på restaurang ska vara en trevlig upplevelse med hållbart fokus.

Miljövänligare materialval och produkter

GöteborgsOperan använder så miljövänliga materialval som det går. Där det går använder verksamheten exempelvis remmar istället för tejp, skruv istället för lim och äkta hår till perukerna istället för syntethår. Operahusets marknadsföring sker mer och mer digitalt istället för olika typer av pappersutskick.

Miljöfokus i OperaShopen

Hela kollektionen för GöteborgsOperans Danskompani, bestående av t-shirts, tygväskor och mössor, kommer från leverantören Dem Collective som förenar ekologi, etik, kvalité och genomtänkt design. I OperaShopen säljs även GöteborgsOperans egna färdigslungade honung.

Avfallshantering & återvinning

GöteborgsOperan har som mål att minska sina avfallsmängder och mängden avfall till förbränning. Processerna för ökad återanvändning av material ska effektiviseras. Mot denna bakgrund är GöteborgsOperans långsiktiga mål att minska den totala mängden genererat avfall per verksamhetsrelaterad enhet och år för att 2021 nå minst 75 procent materialåtervinning inklusive biologisk behandling och maximalt 25 procent till förbränning. 2017 års mål har varit att andelen avfall som går till materialåtervinning inklusive biologisk behandling ska öka till 62 procent, andelen avfall som går till förbränning ska minska till 38 procent och den totala mängden avfall ska minska jämfört med 2016.

GöteborgsOperan bedriver sedan flera år tillbaka ett medvetet miljöarbete kopplat till avfall och återvinning, exempelvis blir matavfallet till biogas. Sopsorterar gör hela huset och man sorterar allt ifrån kontorspapper, wellpapp, glas, hård och mjuk plast till olika metaller som till exempel aluminium. GöteborgsOperan ställer också krav på sina leverantörer, som exempelvis att de ska leverera i returbackar, returglas och returemballage. Dekoren försöker operahuset också att återanvända så långt det går och modulsystem finns där allt går att riva och bygga upp igen. Det finns också stommar till dekoren som väggar, vagnar, trappor och strukturer som kan användas flera gånger.

Under 2017 har ytterligare aktiviteter och insatser genomförts i syfte att minska avfallsmängden samt öka återvinningsgraden. Bland annat har man genomfört en intern avfallshanteringskurs, fler avfallsstationer har installerats i lokalerna för ökad återvinningsgrad, utvecklat och systematiserat det egna återanvändningssystemet för scenkonstruktion Gröna pricken, fortsatt extern samverkan

för utlåning, bortskänkning och second-hand försäljning, anslutit sig till TaGe (digitalt bytessystem) samt sett över skrotningsprocesser av föreställningar och vilka möjligheter som finns för ökad återanvändning. Under 2017 har matsvinnet minskat med 126 kg per vecka och ligger idag på totalt cirka 100 kg per vecka.

Miljövänligare transporter

Jubileumsåret 2021 ska GöteborgsOperans klimatpåverkan från gods- och persontransporter vara nära noll. Som ett led i det arbetet arbetar verksamheten systematisk och strukturerat med att minska sin klimatpåverkan stegvis varje år, vilket ingår i arbetet med miljöplanen. Målvärden och nyckeltal följs upp för halv- samt helår och målet bedöms kunna nås.

För GöteborgsOperan är samordning av transporter en självklarhet i syftet att kunna köra så mycket gods som möjligt i en och samma transport. Möblerna på operahusets magasin har under 2017 samlats i ett digitalt register, så att man kan söka och tydligt se vad som finns innan transporten beställs. För att minimera sitt negativa klimatavtryck ytterligare försöker Operan samarbeta med lokala leverantörer och man väljer alltid miljövänliga transporter som ett första alternativ. Vid upphandlingar där det är relevant och möjligt enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) ställs krav på leverantörernas transporter.

Under 2017 anskaffades en elcykel till verksamheten med hjälp av klimatkompensationsfonden. Under det gångna året har operahuset även tittat på möjligheten att bygga en säker cykelparkering för personalen, ett arbete man kommer att fortsätta med under 2018. Vidare har GöteborgsOperan under 2017 genomfört en kartläggning av hur många medarbetare som nyttjar årskort hos kollektivtrafiken sedan möjligheten till delbetalning via nettolön infördes. Bara under 2017 har 135 medarbetare registrerat sig för ett årskort via företaget.

Under 2017 har en biogasbil inhandlats för att ersätta den sista dieselbilen i tjänsten, vilken under 2018 kommer att bytas ut. Det innebär att det från och med 2018 endast kommer att vara lastbilarna som kör på diesel. Bolagets resepolicy tillämpas och resor följs upp bland annat inom samtliga projekt. Tjänsteresor inklusive flygresor i tjänsten klimatkompenseras via Västra Götalandsregionens klimatkompensationsfond.

Inom Ringen-projektet (uppsättning med premiär 2018) som sträcker sig till 2021 undersöks särskilda åtgärder för klimatväxling inom själva projektet. Ett arbete man kommer att arbeta vidare med under 2018.

Fossilfri energi och en minskad energiförbrukning

GöteborgsOperans energiförbrukning ska vara effektiv och ständigt minska. Energin som används i egna och hyrda lokaler ska bli fossilfri och operan ska år 2021 nå maximalt 165 kWh/m² BTA. Målet för 2017 har varit att minska förbrukningen av energi till 170 kWh/m² BTA. Som ett led i detta arbete genomförs flera aktiviteter och insatser.

Operahuset – 100 procent förnybar energi

Operahuset har 100 procent förnybara energikällor, genom BraMiljöval fjärrvärme, fjärrkyla, BraMiljöval el och egen produktion av el från solceller på taket. Drygt 600 m² av GöteborgsOperans tak, motsvarande nästan tre tennisplaner, täcktes under hösten 2014 med solceller. De alstrar 107 000 kW per år, vilket är ungefär lika mycket som fem villors energiförbrukning under samma tid. Det innebär att GöteborgsOperan producerar egen el till elfordon för egna transporter.

I förhyrda lokaler kommer målet om fossilfri energi att kunna nås till 2021. Skövdeverksamheten finns i hyrda lokaler av Skövde kommun, där el och värme ingår i nuvarande hyresavtal. Även GöteborgsOperans magasin finns i hyrda lokaler i Skandiahallen i Göteborg, där det idag drivs med fossil naturgas. Magasinet kommer att flyttas och i samband med flytten slutar GöteborgsOperan att sitta i lokaler som använder naturgas (fossil) till uppvärmning och flyttar in i miljöklassad byggnad.

En minskad energiförbrukning

När det gäller energiåtgång kräver scenen mycket ljus, men i övrigt använder GöteborgsOperan endast lågenergilampor. Närvarostyrd belysning finns i alla stora lokaler och i omklädningsrum, och man har under 2017 fortsatt att installera fler. Arbetet med byte av armaturer kommer att fortsätta under 2018 och innebära LED med närvarostyrning.

Prognosstyrningen har testats under 2017 i operahuset för att se om detta kan minska energiförbrukningen och ytterligare energisparåtgärder sattes in under andra halvan av 2017, exempelvis underhållsutbyte till bättre teknik.

Stärker den biologiska mångfalden genom egen biodling

Som ett led i GöteborgsOperans miljöarbete och som extern kommunikation av den biologiska mångfalden bedriver företaget sedan några år tillbaka en biodling på husets tak. Bina flyger till Trädgårdsföreningen och hämtar sin nektar men de är också flitiga besökare på blomodlingarna på taket.

Ekonomiskt ansvarstagande

För att efterleva sin verksamhetsidé och då bland annat säkerställa att GöteborgsOperan fortsätter att leverera kvalitet och håller en internationell klass inom opera, dans, musikal och konserter krävs en hållbar finansiering, långsiktig planering och att verksamheten arbetar affärsmässigt.

GöteborgsOperans långsiktiga strategiska mål är att ha en ekonomi i balans och med en hållbar hög egenfinansiering och hög kassalikviditet. Verksamheten ska därför ha en effektiv ekonomistyrning som möjliggör beslutsfattande grundade på väl underbyggda underlag. Uppföljning och rapportering ska ske enligt de riktlinjer och tidsplaner som ägaren Västra Götalandsregionen och Kulturnämnden beslutar om. Styrelsen ska årligen identifiera risker i verksamheten samt anta en internkontrollplan.

Effektiv ekonomistyrning

GöteborgsOperan ska anpassa och utveckla arbetet med att nå uppsatta mål för att kunna möta förändringar i omvärlden som påverkar verksamheten. Det är viktigt att ha kunskap, metoder och verktyg för att arbeta med förbättringsåtgärder på ett strukturerat sätt. GöteborgsOperan ska kontinuerligt utvärdera verksamheten med utgångspunkt i sina konstnärliga processer. Målet är att kvalitetssäkra framtida produktionsprocesser och skapa en hållbar utveckling. Under 2017 har GöteborgsOperan fokuserat på att förbättra den ekonomiska långtidsplaneringen, förädla och förbättra beredningsgrupperna och arbetsplatserna samt återstarta och implementera kvalitetssäkringsprocessen i samverkan med HR.

Inköp

GöteborgsOperan följer lagen om offentlig upphandling (LOU). Upphandlingsverksamheten spelar en viktig roll i styrningen av GöteborgsOperans ekonomi. Som grund finns GöteborgsOperans inköpspolicy. Tydligt skrivna regler och rationella rutiner är en nödvändig förutsättning för att upphandlingen skall kunna bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt. Regler av central betydelse står att finna i inköpshandboken.

Styrelsen ansvarar för att fastställa och anta inköpspolicy och inköpshandbok. VD ansvarar för lagstiftning, policyer och att riktlinjer efterlevs, att ansvar och befogenheter i inköps- och upphandlingsfrågor inom organisationen tydliggörs samt att medarbetare har den kompetens som krävs för att genomföra inköp och upphandlingar inom det aktuella området. Beslut i upphandlingsärenden

och tecknande av därtill hörande avtal fattas i enlighet med befintlig delegationsordning.

En hållbar affärsutveckling

GöteborgsOperan ska aktivt arbeta för att säkerställa och öka intäktsströmmarna utöver ordinarie biljettförsäljning, som exempelvis uthyrningar, företagsevents, seminarier och middagar samt intäktsströmmarna från det som i traditionell mening benämns sponsringssamarbeten. Affärsutveckling för GöteborgsOperan handlar således främst om näringslivssamarbeten. Under 2017 har GöteborgsOperan bland annat fokuserat på att säkerställa och bibehålla den etablerade nivån på sponsringssamarbeten samt genomfört 11 större företagsarrangemang i GöteborgsOperans foajé samt på Lilla scenen.

En god affärsetik

Förtroendevalda och medarbetare inom GöteborgsOperans regi arbetar på invånarnas uppdrag och i deras intresse. Förtroende skapas genom ett korrekt uppförande och förhållningssätt från varje enskild styrelsemedlem och medarbetare.

Västra Götalandsregionens riktlinjer mot korruption, mutor och jäv samt GöteborgsOperans personalhandbok och övriga berörda styrdokument ligger till grund för verksamhetens arbete för en god affärsetik. Likaså utgör operans värdegrundsarbete en viktig kugge, vilket är ett pågående arbete inom GöteborgsOperan. Inom GöteborgsOperan är det nolltolerans mot korruption, mutor och jäv.

Risk för förekomst av korruption, mutor och oegentligheter inom GöteborgsOperan utgör en del av den verksamhetsöverskridande internkontrollplanen. Enligt 2017 års internkontrollplan kontrolleras och styrs verksamheten mot en god affärsetik genom god företagskultur, attestreglemente, skrivna policyer samt uppföljning av efterlevnad av policyer.

Attestansvar

Majoriteten av operans chefer och projektledare har budgetansvar. Med budgetansvar följer även attesträtt och generellt gäller att befattningshavare med ansvarig ställning får ta på sig attestansvar för kostnader inom sitt eget ansvarsområde, upp till en viss förutbestämd nivå, vilket framgår av GöteborgsOperans Attestinstruktion. Transaktioner som direkt berör den attestansvarige själv ska attesteras av närmast överordnad chef. Attestansvarig förutsätts ansvara för att erforderliga kontrollräkningar

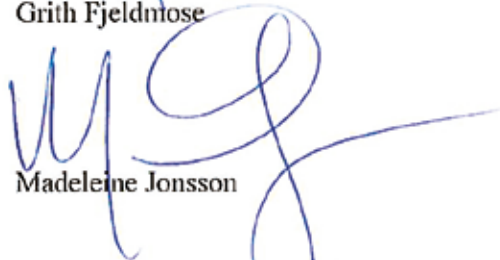
och övriga kontroller görs före attestering. Vidare är den attestansvarige ansvarig för att åtgärden ligger i företagets intresse samt att den överensstämmer med gällande

reglementen och instruktioner inom företaget samt gällande lagstiftning. All personal med attesträtt måste signera ett godkännande av attestansvar.

Göteborg 2018-01-31

Tord Gustafsson
Ordförande

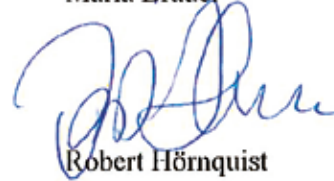

Grith Fjeldmose

Madeleine Jonsson

Gunnar Larsson

Petra Vainionpää

Maria Brauer

Robert Hörnquist

Valéria Kant

Carina Ridenius

Christina Björklund
Verkställande direktör

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i GöteborgsOperan AB, org.nr 556121-7828

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2017 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisions sed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg 31 januari 2018

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Isa Schuman
Auktoriserad revisor